

ΒΗΜMagazino

Ο ΓΟΗΤΕΥΤΙΚΟΣ
ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΗΣ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΚΩΜΙΚΗΣ
ΣΕΙΡΑΣ ΤΟΥ **MEGA**
«ΠΟΤΕΛ ΕΛΛΙΡΑ»
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΖΕΤΑΙ
ON THE ROAD
ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ
ΜΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΕΙ
ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ
ΑΠΟ ΑΠΑΩΣ
ΑΡΧΕΤΥΠΟ
ZEN PREMIE

ΜΙΧΑΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΝΤΡΕΪ ΣΕΡΜΠΑΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΔΙΔΗΜΟΥ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΤΟΥΡΑΝΤΟΤ» ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ
ΑΝΤ. ΦΩΝΙΑΛΑΚΗΣ - ΝΤ. ΝΑΒΑΡΑ Ο ΧΟΡΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ Ο ΓΚΑΛΕΡΙΣΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥΣ PROJECTS
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΛΥΣΗ Ο ΕΠΟΙΚΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ;

ΜΙΧΑΛΗΣ ΛΕΒΕΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

*«Άρρητο να πουλάς
και άρρητο να ξεπουλάς
τον εαυτό σου»*

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΜΠΟΥΡΟΥΣΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΡΙΚΗΣ
(10AM - ARTISTS MANAGEMENT)
FASHION EDITOR ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΖΩΗΣ

Ο ταλαντούχος πρωταγωνιστής της νέας πολυαναμενόμενης κωμικής σειράς του MEGA, «HOTEL ELVIRA», φωτογραφίζεται και μιλάει για όσα τον κινητοποιούν και τον εμπνέουν στη δουλειά του, για τους περιορισμούς που φέρει η «ταμπέλα» του «ωραίου» και για τους όρους του μάρκετινγκ στον χώρο του θεάτρου και της τηλεόρασης.

Ο χορογράφος
Αντώνης
Φωνιαδάκης.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΦΩΝΙΑΔΑΚΗΣ

«Στην Ελλάδα δεν έχουμε δει τον χορό ως προϊόν»

Ο διεθνώς καταξιωμένος χορογράφος μιλάει για τη δουλειά που θα παρουσιάσει στο Ολύμπια, Δημοτικό Μουσικό Θέατρο «Μαρία Κάλλας» και για τη δυναμική της ορχηστρικής τέχνης (και) στη χώρα μας.

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Η πρώτη επαφή του Αντώνη Φωνιαδάκη με το «Bolíero» του Μορίς Ραβέλ ήταν «σαν ένα γαργαλητό», κάτι που ξυπνά το σώμα και τη φαντασία: ένα στιγμιαίο πυροτέχνημα που όμως άφησε αποτύπωμα. Το έργο αυτό, τόσο εμβληματικό και πολυερμηνευμένο, αποτέλεσε αφορμή και αφετηρία για μια δημιουργία που, όποτε παρουσιάζεται, ανανεώνεται. Από την αρχική του μορφή με το Εθνικό Θέατρο της Κροατίας στη Ριέκα, μέχρι την παράσταση εν είδει περφόρμανς στον ανοιχτό χώρο του Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας και την πιο πρόσφατη πρεμιέρα με την Dance Company Theaterhaus στη Στουτγάρδη με 14 χορευτές – πάντα πάνω σε τραμπολίνο(!) –, το «Bolíero» έγινε ένα έργο που συνεχίζει να μεταμορφώνεται και να επανατοποθετείται. Στην εκδοχή που φέρνει στο Ολύμπια, Δημοτικό Μουσικό Θέατρο «Μαρία Κάλλας» (στις 28, 29 και 30/5), ο Φωνιαδάκης τοποθετεί απέναντι στο «Bolíero» το «Unseen», που

συνομιλεί με μια σειρά λιγότερο γνωστών έργων πιάνου του Ραβέλ, δημιουργώντας ένα δίπτυχο με αντιθέσεις και συνομιλίες: δύο διαφορετικές όψεις του ίδιου συνθέτη, αλλά και δύο διαφορετικές ποιότητες στη χορογραφία. Εξάλλου, όπως θα πει και ο ίδιος από το στίφτ του στην Αθήνα, όπου βρίσκεται αυτόν τον καιρό – αυτός ο «νομός του χορού», καθότι ανεξάρτητος χορογράφος –, η φύση της χορογραφίας του είναι τέτοια που δεν είναι ποτέ η ίδια: αφήνει χώρο για διαφορετικές εκτελέσεις, για μια «παιχνιδιάρικη διάθεση» που δεν εγκλωβίζεται στη σκηνική σύμβαση.

Τι σας ενέπνευσε να συνδέσετε τη μουσική επιμονή του «Bolíero» του Ραβέλ με τη σκηνική χρήση των τραμπολίνων;

«Όταν ακούω το «Bolíero», νιώθω πως υπάρχει ένας πομπός που επιμένει ασταμάτητα. Σαν τις μηχανές που αντλούν πετρέλαιο, έχει αυτή την παλμική, σχεδόν επίμονη, ενέργεια. Με εντυπωσίασε αυτή η λιτότητα, η εμμονή σε ένα μοτίβο. Έτσι, αναζητούσα τρόπους

να το αποδώσω σκηνικά. Μια μέρα, τυχαία, προτού πάω στην πρόβα, περνούσα έξω από ένα γυμναστήριο και είδα κάποιους να πηδούν σε τραμπολίνο. Τράβηξα ένα βίντεο. Το βράδυ, στο ξενοδοχείο, έβαλα τη μουσική του «Bolíero» πάνω στο βίντεο και μου έκανε τρομερή εντύπωση πόσο φυσικά ταίριαζε αυτή η κίνηση, η αίσθηση του σώματος επάνω σε μια μεμβράνη που πάλλεται. Είπα: «Θα το κάνω». Δεν ήξερα ακριβώς τι θα προκύψει, αλλά πήρα το ρίσκο. Η παράσταση έχει σίγουρα ακροβατικά στοιχεία, είναι εξαντλητική για τους χορευτές, τεχνικά πολύ απαιτητική. Παρ' όλα αυτά, πιστεύω πως υπάρχει μέσα της μια μουσική μελέτη: πώς μπορεί ένα μοτίβο να διατηρείται σταθερό, να επαναλαμβάνεται, και όμως να μετακινείται μέσα στον παλμό της μουσικής. Ηθελα επίσης να δοκιμάσω κάτι διαφορετικό σε σχέση με τη μέχρι τώρα δουλειά μου. Συνήθως δημιουργώ σύνθετα ντουέτα, σωματικές επαφές, ομαδικές συνθέσεις. Εδώ είναι η μόνη χορογραφία μου όπου οι χορευτές δεν αγγίζουν καθόλου

ο ένας τον άλλον. Πάντα φοβόμουν να το κάνω αυτό, αλλά αυτή η φόρμα μου έδωσε την ευκαιρία. Αργότερα, σκέφτηκα και την εμπειρία μου από τον Μπεζάρ και τη χορογραφική του προσέγγιση στο «Bolíero». Θυμάμαι μια σκηνή με ένα τεράστιο τραπέζι και έναν άνθρωπο επάνω του. Ξαναβλέποντας τα τραμπολίνο, τα ένιωσα σαν μικρά τραπέζια που πάλλονται. Μια μικρογραφία του «Bolíero» του Μπεζάρ, αλλά με μια άλλη ανάγνωση. Αυτές ήταν οι πρώιμες ιδέες που είχα».

Εχετε αναφέρει ότι δεν φοβάστε κανένα είδος ή τεχνική στον χορό. Ποιο είναι το πιο απροσδόκητο είδος ή στοιχείο που έχετε ενσωματώσει σε έργο σας;

«Σε κάθε δουλειά, πάντα υπάρχουν μέρη ή πτυχές της δημιουργικότητάς μου μέσα από τα οποία θέλω να προκαλέσω μια εσωτερική ζύμωση, να ξαναδώ τι κάνω και πού στέκομαι. Συχνά με χαρακτηρίζουν ως έναν χορογράφο περίτεχνο, τεχνικό, με έντονη κινησιολογική ταχύτητα. Αυτό το στοιχείο της εντυπωσι-

ακής έκφρασης υπάρχει, αλλά δεν επαναπαύομαι σε αυτό. Δεν θέλω να έχω μια ταυτότητα που απλώς επαναλαμβάνεται. Αναζητώ ρίσκα. Εχω συνεργαστεί με εικαστικούς, έχω δουλέψει με break dancers. Υπάρχει μια παιδική αφέλεια μέσα μου, μια διάθεση να δοκιμάσω πράγματα που δεν γνωρίζω πλήρως και νομίζω ότι κάπως αυτή η «γραφφή» εισχωρεί και τελικά δένει τα ετερόκλητα στοιχεία. Αυτό με ενδιαφέρει: να δημιουργείται ένα σύνολο μέσα από διαφορετικά υλικά και εμπειρίες. Δεν προσπαθώ να παρουσιάσω ως χορογράφος που ακολουθεί το status quo ή που έχει μια σφραγισμένη υπογραφή και την επαναλαμβάνει. Ταυτόχρονα, δεν απορρίπτω όσα έχω κατακτήσει. Τιμώ τη διδασκαλία μου, σέβομαι την τεχνική μου – υπάρχει, είναι εκεί, απλώς δεν την αφήνω να με περιορίζει».

Η τεχνική σας μοιάζει να κινείται με ευελιξία ανάμεσα στην ακρίβεια και τον αυτοσχεδιασμό. Πόσο απαιτητική είναι για εσάς η διατήρηση αυτής της ισορροπίας;

«Αυτή η αντίθεση υπάρχει έντονα στη δουλειά μου: από τη μία, η σύνθεση είναι εξαιρετικά τεχνική, από την άλλη, απαιτεί από τον χορευτή να την αφομοιώσει και να την εκφράσει με προσωπικότητα. Το να φτάσει κανείς σε αυτό το σημείο, προϋποθέτει υψηλή τεχνική κατάρτιση και βαθιά κατανόηση του σώματος. Παρ' όλα αυτά, ο στόχος δεν είναι να αναδειχθεί τη δυσκολία, όπως γίνεται στο κλασικό μπαλέτο, που το βλέπεις και λες «ουάου». Στη δική μου περίπτωση, μπορείς να αισθανθείς ότι κάτι είναι δύσκολο, αλλά δεν προβάλλεται με την πρόθεση να εντυπωσιάσει. Η πρόθεση είναι να σε βάλει σε μια εσωτερική εγρήγορση, να συμμετέχεις συναισθηματικά. Μπορεί να σε ταράξει, να σε αναστατώσει, αλλά για εμένα

● Φωτογραφικά καρέ από πρόβες του «Bolíero», της μόνης χορογραφίας του Αντώνη Φωνιάδακη όπου οι χορεύτριες/ές δεν αγγίζονται μεταξύ τους.

αυτό είναι το ενδιαφέρον σημείο. Εκείνη την ώρα, στη σκηνή, οι χορευτές δεν ελέγχουν απόλυτα την κατάσταση. Μετουσιώνονται. Η κόπωση έρχεται, τους μεταμορφώνει, δημιουργεί μια διαφορετική δυναμική. Και κάθε φορά αυτή η δυναμική είναι αλλιώςτική. Η παράσταση ποτέ δεν είναι ίδια. Τα λάθη είναι ευπρόσδεκτα, η εξάντληση επίσης, γιατί φέρνει μαζί της μια άλλη ποιότητα, μια άλλη έκφραση. Οι χορευτές δεν λειτουργούν σαν ρομπότ – το ζουν πραγματικά. Και αυτό το “ζωντανό” στοιχείο είναι που κρατά το έργο αυθεντικό».

Εχετε μπει σε πολλά διαφορετικά πεδία, από την όπερα μέχρι το σινεμά. Υπάρχει κάποιο που νιώθετε πως ακόμα σας «καλεί» αλλά δεν το έχετε προσεγγίσει;

«Ένα περίεργο πεδίο που με καλεί, γιατί κάποια στιγμή μου είχαν κάνει πρόταση, είναι το καλλιτεχνικό πατινάζ, αλλά τότε δεν του έδωσα σημασία. Ίσως τώρα να κάνω κάτι διαφορετικό, για παράδειγμα να αναλάβω τη χορογραφία σε μια μεγάλη διοργάνωση ή μια συναυλία. Είναι μεν χορός, αλλά έχει μια άλλη συνειδητοποίηση για το τι ακριβώς κάνεις. Έχει και ένα στοιχείο διασκέδασης, αλλά και μια τεράστια εμβέλεια. Είναι και κάπως της μόδας τώρα, βλέπεις μεγάλους τραγουδιστές που έχουν ενσωματώσει τον χορό βαθιά στο έργο τους. Ο χορός έχει εισχωρήσει παντού. Και, παρ' όλα αυτά, είναι σαν να παραμένει πάντα ο “δεύτερος πρωταγωνιστής”. Και αυτό το θεωρώ κρίμα. Γιατί στην ουσία ο χορός είναι παντού, απλώς δεν του δίνεται πάντα η θέση που του αξίζει».

Γίνεται πάντως πολύ μεγαλύτερη κουβέντα από ό,τι παλαιότερα για χορογράφους χάρη στα social media. Αυτό δεν ευνοεί τον χορό;

«Γίνεται όντως και υπάρχουν

εμπνευσμένοι άνθρωποι που έχουν δουλέψει στο εμπορικό θέατρο και έχουν κάνει εξαιρετικά πράγματα. Αλλά στο τέλος τι μένει; Η συνεργασία με έναν διάσημο pop τραγουδιστή ή μια μακρά πορεία, μέσα από την οποία πάλεψαν, εξάντλησαν τον εαυτό τους και έχτισαν σταδιακά μια διαδρομή; Αυτό που με εντυπωσιάζει σήμερα είναι το πώς το επικοινωνιακό κομμάτι έχει γίνει πιο δυνατό από το ίδιο το έργο. Ξαφνικά κάποιος γίνεται “κάτι”, ενώ προηγουμένως δεν ασχολιόταν κανείς, παρά την πολλή δουλειά που είχε ήδη κάνει. Είναι σημείο των καιρών, εκεί πηγαίνει ο κόσμος. Απλώς, επειδή ανήκω σε μια γενιά pro Internet, με ξαφνιάζει. Με προβληματίζει η ταχύτητα με την οποία κάποιοι αναδύονται, σε σύγκριση με άλλους που έχουν κάνει μεγάλο έργο αθόρυβα. Δεν το κατακρίνω, απλώς τονίζω ότι χρειάζεται σεβασμός, όχι απλώς στην “πορεία” κάποιου, αλλά στον χρόνο που απαιτείται για να ωριμάσει και να παρουσιαστεί κάτι ουσιαστικό. Με ενοχλεί αυτή η αδηφάγία: να χρησιμοποιείς έναν άνθρωπο, μια δυναμική του, και μετά να τον αφήνεις, να πας στον επόμενο. Εμένα μου αρέσει η πίστη, το να παρακολουθείς κάτι, να περιμένεις να εξελιχθεί, να καταλάβεις το βάθος του».

Από τη στιγμή που δεν έχετε πια σταθερή ομάδα, η εναλλαγή προσώπων φέρνει προκλήσεις ή είναι κάτι που εμπλουτίζει τη δημιουργική διαδικασία;

«Πλέον γνωρίζω όλους τους χορευτές, έχουμε ξαναδουλέψει μαζί. Κάθε φορά που ξεκινώ κάτι καινούργιο, επιδιώκω ένα 70% της ομάδας να αποτελείται από ανθρώπους με τους οποίους έχω ήδη συνεργαστεί. Μου προσφέρει ένα πάτημα, μια αίσθηση ασφάλειας. Δεν νομίζω ότι έχω πια το σθένος να ανοίγομαι εντελώς σε

καινούργια πρόσωπα χωρίς να είμαι σίγουρος ότι η χημεία θα λειτουργήσει άμεσα. Θέλω ένα πάντρεμα: ανθρώπους οικείους και κάποιους νέους που, αν όλα πάνε καλά, ίσως επανέλθουν και σε επόμενα πρότζεκτ. Η μόνη δυσκολία με αυτόν τον τρόπο δουλειάς είναι ότι, όταν προκύπτει η ανάγκη να ξαναπαρουσιαστεί η παραγωγή, όπως τώρα, με έναν προγραμματιστή από το εξωτερικό που ενδιαφέρεται να την πάρει, δεν υπάρχει σταθερή ομάδα. Και αυτό μπορεί να σταθεί εμπόδιο σε μια ενδεχόμενη περιοδεία, γιατί οι περισσότεροι έχουν άλλες υποχρεώσεις. Το ίδιο ζήτημα αντιμετωπίσα και στο “Salema”, που παρότι έκανε μια αρκετά μεγάλη περιοδεία, δεν πήγε όσο μακριά θα μπορούσε».

Τη σταθερότητα βάσης και ομάδας θα τη θέλατε, σας λείπει;

«Από τη μία, έχω συνηθίσει να φεύγω, να πηγαίνω σε νέους προορισμούς, γιατί πάντα υπάρχει η αγάπη για το καινούργιο, το συναρπαστικό στοιχείο του άγνωστου. Από την άλλη, όμως, έρχεται και η κούραση με τα χρόνια, όχι μόνο βιολογικά και σωματικά, γιατί μεγαλώνουμε, αλλά και ψυχολογικά. Βρίσκομαι σε ένα κομβικό σημείο αυτή την περίοδο. Αν υπήρχε κάτι που μπορούσε να διασφαλίσει ότι κάτι μπορεί να εξελιχθεί και να ευδοκιμήσει για τρία ή τέσσερα χρόνια, τότε σίγουρα θα σκεφτόμουν σοβα-

● Στιγμιότυπα από πρόβες του «Unseen», όπου ο χορογράφος εμπνέεται από τη σιωπηλή, ενδοσκοπική πλευρά του Ραβέλ.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟΥΣ ΩΚΕΑΝΟΥΣ

Η κλιματική κρίση εντείνεται, οι πόροι του πλανήτη εξαντλούνται, τα προβλήματα συσσωρεύονται. Κάποιοι οραματίζονται τη λύση στην εγκατάλειψη της ξηράς και στον εποικισμό της θάλασσας.

● Καλλιτεχνική απεικόνιση των κατοικιών SeaPod της Ocean Builders.

ΑΠΟ ΤΟΝ
ΜΑΡΚΟ ΚΑΡΑΣΑΡΙΝΗ

Στις 25 Ιανουαρίου 2025, ο Ρούνγκερ Κοχ, ένας 59χρονος γερμανός αεροναυπηγός, γιόρταζε με ένα ποτήρι σαμπάνια και ένα πούρο την κατάκτηση του ρεκόρ Γκίνες. Διαμένοντας επί 120 ημέρες σε μια κάψουλα 30 τ.μ. σε βάθος 11 μέτρων στα ανοιχτά του Παναμά, είχε μόλις γίνει ο άνθρωπος που είχε ζήσει το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από κάθε άλλον κάτω από τη θάλασσα, σε περιβάλλον χωρίς αποσυμπίεση. Περιορισμένο, οπωσδήποτε, αλλά όχι χωρίς ανέσεις, το κονάκι του Κοχ διέθετε τουαλέτα, τηλεόραση, υπολογιστή, Διαδίκτυο, στατικό ποδήλατο για να ασκείται και πρόσβαση από μια υπερθαλάσσια δομή επενδεδυμένη με ηλιακούς συλλέκτες που του εξασφάλιζαν ενέργεια. «Είναι ωραία όταν όλα ησυχάζουν, νυχτώνει και η θάλασσα λάμπει» δήλωνε στον «Guardian», συνιστώντας την εμπειρία. Θα ήταν βέβαια παράξενο να μην τη συνιστά, αφού ο Ρούνγκερ Κοχ δεν είναι τυχαίος

αθλητής των βυθών, αλλά ένας από τους ιδρυτές της εταιρείας Ocean Builders που κατασκευάζει την κατοικία του. Από κοινού με τους άλλους δύο, τον αμερικανό προγραμματιστή και πρώιμο επενδυτή του Bitcon Τσαντ Ελουαρτόνσκι και τον канаδό επιχειρηματία του τεχνολογικού τομέα Γκραντ Ρόμανι, εντάσσονται σε ένα «κίνημα» επενδυτών, μηχανικών, ουτοπιστών ανά τον κόσμο, που έχουν ως στόχο ούτε λίγο ούτε πολύ την προώθηση του εποικισμού της θάλασσας – με το αζημίωτο, εννοείται.

Δραστηριοποιούμενη από το 2019 σε «προωθημένες οικολογικές στεγαστικές λύσεις», όπως το θέτει η ίδια η εταιρεία, η Ocean Builders υλοποιεί εδώ και έξι χρόνια ένα πρόγραμμα πειραματικών οικιών πολυτελείας. Προσφέρεται σε εκδοχές ξηράς και θάλασσας, όμως η έμφασή της είναι στις τρεις κατοικίες SeaPod Alpha στη Λίντον Μπέι Μαρίνα του Παναμά. Σχεδιασμένες από την ολλανδική αρχιτεκτονική εταιρεία Waterstudio, θυμίζουν από μακριά μαντάρια που ξεπροβάλλ-

λουν από το νερό. «Θέλαμε κάτι που να μοιάζει πολύ φουτουριστικό, καθαρό και ρέον» έλεγε τον Ιούνιο του 2020 ο 53χρονος Ρόμαντ στον Ολίβερ Γουέινραϊτ του «Guardian», όταν βρίσκονταν ακόμη στο στάδιο της μακέτας: «Δεν θέλω να υπάρχει ούτε μία ορθή γωνία, είναι κακό φενηκ σου». Πέντε χρόνια αργότερα, έχει μετακομίσει στα 85 τετραγωνικά του SeaPod Alpha Blue, το οποίο πρακτικά δεν αποχωρίζεται ποτέ. Με θέα 360 μοιρών στην Καραϊβική, πλείστα όσα δείγματα έξυπνης επίπλωσης και το απαλό λίκνισμα του κύματος, γιατί να θέλει να το κάνει; «Το να ζεις στην ξηρά είναι σαν να ζεις σε γκέτο» έλεγε μεταξύ σοβαρού και αστείου στον Μαρκ Γιαρμ των «New York Times» τον περασμένο Απρίλιο. Αλλωστε, το διαφημιστικό βάρος της εταιρείας το είχε αναλάβει ο Κοχ, θαυμάζοντας επί τέσσερις μήνες τις σαρδέλες να κολυμπούν έξω από το φινιστρίνι του στο SeaPod Alpha Deer, ένα μίλι πιο μακριά. Εκείνος, στο μεταξύ, δοκίμαζε κάτι πολύ πιο θελκτικό – την παράδοση φαγη-

τού από την ακτή μέσω drone. Εφόσον αποδειχθεί εφικτή, μια τέτοια υπηρεσία εφοδιασμού θα αναβαθμίσει τις δυνατότητες των οικιών. Γιατί, παρά τις διαμαρτυρίες του Κοχ στον Γιαρμ («δεν πρόκειται για βλακείες δισεκατομμυριούχων») και τις αρχικές εκτιμήσεις της εταιρείας για ένα κόστος 200.000-800.000 δολαρίων, το τρέχον τίμημα απευθύνεται σε ειδική πελατεία: με τα πρώτα SeaPods να έχουν στοιχίσει 6 εκατομμύρια και την ελπίδα κάποτε να πέσουν στα 1,2 εκατ. δολάρια, δεν μπορείς να εποίκισεις τη θάλασσα.

Ως προς αυτό, πρέπει να σκεφτεί κανείς και τον ανταγωνισμό. Ο Ιλον Μασκ, ας πούμε, θέλει να πάει στον Άρη, ο Μπράιαν Τζόνσον θέλει να ζήσει για πάντα· σε έναν κόσμο όπου κανείς βομβαρδίζεται με πληθώρα μεγαλεπήβολων σχεδίων για το μέλλον, τα οποία μάλιστα μοιάζουν εξίσου άπιαστα όνειρα, γιατί η ιδέα της τριανδρίας να μην προκαλεί απλώς χασμουρητά; Γιατί σε έναν κόσμο πανδημιών και οικολογικής καταστροφής ο άνθρωπος ίσως χρεια-

στεί να επιστρέψει στο υγρό στοιχείο – ή γιατί, όπως πιο απλά το έθετε ο Ρόμαντ στους «New York Times» τον περασμένο Απρίλιο, «στην ξηρά τα σκατώσαμε· εκεί καταστρέφουμε πράγματα δεξιά κι αριστερά· εδώ έχουμε την ευκαιρία να κάνουμε το σωστό».

Από τον Ιούλιο Βερν στον Ρόμπερτ Χάινλαϊν

Για να γίνουν αναληπτά τα πλεονεκτήματα ενός πιθανού εποίκισμού της θάλασσας, κατά τον Ρούντιγκερ Κοχ, πρέπει να στραφούμε στην περίπτωση του εποίκισμού της Αμερικής: η εμπειρία του αμερικανικού συνόρου είχε τεράστια επίδραση όχι μόνο στην άλλη όχθη του Ατλαντικού αλλά και στη δική μας. Η άνοδος των κοινών πολιτών στο προσκήνιο της Ιστορίας δεν συνέβη τυχαία, παρατηρεί ο Κοχ: «Έγινε επειδή οι αριστοκράτες στην Ευρώπη έπρεπε πια να χαλαρώσουν, διαφορετικά όλοι απλώς θα έφευγαν για τον Νέο Κόσμο». Κατά την άποψή του, η σύγχρονη κοινωνία έχει βαλτώσει. Αν ο εποίκισμός της θάλασσας ή του Διαστήμα-

τος έφτανε σε σημείο να φαντάζει ως ρεαλιστική προοπτική, «οι κυρίαρχες τάξεις θα αποκτούσαν κίνητρα για να κάνουν τις χώρες τους πιο ελκυστικές».

Οι ιδρυτές της Ocean Builders έχουν τους προγόνους τους, λογοτεχνικούς και πραγματικούς. Από την αστείρευτη φαντασία του Ιουλίου Βερν έχουν προκύψει διάφοροι προικισμένοι επιστήμονες, εμμονικοί μηχανικοί, μοναχικοί επαναστάτες που έχουν πάρει διαζύγιο από την κοινωνία και έχουν αποσυρθεί στον αέρα, στο νερό ή σε μια απομονωμένη, ιδανική πόλη: ο Ροβήρος ο Κατακτητής, στο ομώνυμο μυθιστόρημα, ο πλοίαρχος Νέμο στις «20.000 λέγες κάτω από τη θάλασσα», οι δόκτορες Σαραζέν και Σούλτσε στα «500 εκατομμύρια της Μπεγκούμ». Πιο κοντά στο όραμα των Κοχ και Ρόμαντ, όμως, ο Βερν μηχανεύτηκε ένα ολόκληρο μηχανικό νησί, μια αληθινή πλωτή πολιτεία κινούμενη με ηλεκτρισμό, που διασχίζει τις θάλασσες του κόσμου προς τέρψη των δισεκατομμυριούχων κατοίκων της: «Το νησί με τις έλικες» (L'Île à hélice), γραμμένο το

1895, ήταν μια σάτιρα της πίστης στην παντοδυναμία της τεχνολογίας αλλά και των κοινωνικοπολιτισμικών διαίρεσεων Ευρώπης και Αμερικής. Οι ευσεβείς πόθοι εποίκισμού των ωκεανών, της Ανταρκτικής, του Άρη, η επιστροφή σε ένα μέλλον πιονιέρων μακριά από κυβερνήσεις, κράτη και κοινωνίες θυμίζουν επίσης Ρόμπερτ Χάινλαϊν. Ο τρίτος της Αγίας Τριάδας της κλασικής επιστημονικής φαντασίας, μετά τους Άρθουρ Κλαρκ και Ισαάκ Ασίμοφ, ήταν εκείνος που είχε ως μοντέλο των μυθιστορημάτων και των διηγημάτων του («Ο άνθρωπος που πούλησε το φεγγάρι», «Ρέκβιεμ», «Κύριοι, καθήστε», «Η λογική της αυτοκρατορίας») την κατάκτηση του Διαστήματος από πείσμονες μεγαλομανείς ιδιώτες όπως

Ο Ρούντιγκερ Κοχ θαυμάζει την υποβρύχια ζωή μέσα από την υποθαλάσσια κατοικία στην οποία έζησε για 120 ημέρες, σπάζοντας το ρεκόρ Γκίνες.

Ο Τζο Κουίρκ υπέγραψε το 2017 μνημόνιο με την κυβέρνηση της Γαλλικής Πολυνησίας που προέβλεπε την κατασκευή θαλάσσιων αποικιών στην επικράτειά της. Στα χαρτιά, ο συνδυασμός της μεγαλύτερης ΑΟΖ του κόσμου, η χρηματοδότηση από ένα νέο κρυπτονόμισμα και ο φουτουριστικός σχεδιασμός ήταν ακαταμάχητος

Η υποθαλάσσια κατοικία Vanguard της DEEP, μικρό πειραματικό πρότυπο του αρθρωτού συστήματος Sentinel, υπολογίζεται να λειτουργήσει εντός του 2025.

Η «Ηγεμονία της Σιλανδίας», πλατφόρμα στα ανοιχτά της Μεγάλης Βρετανίας, που ανακηρύχθηκε σε αυτόνομη κρατική οντότητα τη δεκαετία του 1970.